

Aan het College van B&W van de gemeente Horst aan de Maas
Wilhelminaplein 6
5961 ES Horst

Grubbenvorst, 13 juli 2007

Betreft: Fijnstofalarm

Geacht College,

In Noord-Limburg en meer in het bijzonder rondom Grubbenvorst (gemeente Horst aan de Maas) zijn initiatieven genomen voor een groot aantal projecten. Voor een aantal van die projecten is al een MER-procedure doorlopen, andere projecten zitten nog in die procedure en weer andere projecten moeten die procedure nog starten. Wij doelen daarbij op projecten als tuinbouwgebied Californië; het Nieuwe Gemengde Bedrijf (NGB) met als onderdelen een varkens- en kippenbedrijf, een slachterij, een kompostbedrijf en een biovergistingsinstallatie (gepland in “LOG het Witveld”, waarbinnen – naar wij vernomen hebben – ook nog andere agrarische bedrijven gevestigd gaan worden); de Zandverwerkingscentrale bij Grubbenvorst (Raaieind); de uitbreidingen bij Veiling ZON; de Floriade en het op hetzelfde terrein geplande Trade Port Noord en tenslotte een Kalvermesterij aan de Losbaan. Deze projecten en de daarmee verbonden activiteiten (in eerste instantie de bouw en later de bedrijfsvoering) brengen een grote toename van transport (vrachtvervoer) met zich mee, wat op zijn beurt de uitbreiding van de infrastructuur (onder andere afslagen en opritten van de A73) noodzakelijk maakt.

Voor het vaststellen van de effecten op de omgeving en de maatregelen om de omgeving hiertegen te beschermen, wordt voor de MER bij elk project apart uitgegaan van de huidige situatie. Daarbij wordt niet gekeken naar de situatie waarin **alle** projecten gerealiseerd zijn. Terwijl er straks, als al die projecten gerealiseerd zijn, toch duidelijk sprake is van cumulatie van milieueffecten.

Dat geldt in principe voor alle effecten van de plannen op het milieu, maar in ieder geval in sterke mate ook voor de fijnstofwaarden in deze regio. Fijn stof, als beschreven in de bijlage, kan de gezondheid van de burgers in Horst aan de Maas en omgeving bedreigen en verdient dan ook uw bijzondere aandacht. De verwachte cumulatieve verhoging van de concentratie fijn stof maakt dat wij ons ernstige zorgen maken over de volksgezondheid. Dat is dan ook de reden voor deze brief.

Wij verzoeken u dringend antwoord te geven op de volgende vragen:

1. Welke MER-plichtige activiteiten worden er in Noord-Limburg ingezet of zijn al ingezet?
2. Op welke wijze wordt de fijnstofproblematiek bij deze activiteiten (projecten), als hiervoor bedoeld en in de brief genoemd, in beeld gebracht?
3. Heeft u met betrekking tot deze activiteiten/projecten inmiddels al een **totaalbeeld** (dus uitgaande van de gecumuleerde waarden als gevolg van alle initiatieven, activiteiten, en/of projecten) ten aanzien van de fijnstofwaarden? Zo ja, kunt u die ons ter beschikking stellen? Zo nee, wanneer worden deze vastgesteld en komen ze ter beschikking?
4. Heeft u inzicht in de verhouding van de te verwachten fijnstofwaarden in de regio Horst aan de Maas en meer in het bijzonder Grubbenvorst ten opzichte van de normen die in Nederland en Europa worden gehanteerd? Zo nee, wanneer denkt u daar wel inzicht in te hebben? Zo ja, kunt u die ons dan ter beschikking stellen?
5. Wat denkt u te (kunnen) doen tegen een te hoge fijnstofwaarde in de regio?

6. Bent u het met ons eens, dat – indien de te verwachten fijnstofwaarden hoger komen te liggen dan de Europese normen of wanneer die fijnstofwaarden nog niet bekend zijn, c.q. vastgesteld zijn – vooralsnog geen uitvoering gegeven moet worden aan de projecten die in deze brief genoemd en bedoeld worden?

Graag ontvangen wij spoedig antwoord op onze vragen, in ieder geval vóór 1 september 2007.

Met vriendelijke groeten,

André Vollenberg (Actiegroep “Behoud de Parel”)

Paul Geurts (Werkgroep Land- en Tuinbouw Noord-Limburg)

Monique Baggen (actiegroep tegen Zandverwerkingscentrale Raaieind)

Bijlage: Fijnstofproblematiek

Tot **fijn stof** worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 [micrometer](#) gerekend. Fijn stof bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, en dus met een verschillende chemische samenstelling. Fijn stof heeft een ongunstig effect op de gezondheid van mensen. Het is duidelijk – en algemeen bekend – dat fijn stof tot een vervroeging van de dood kan leiden.

De kleine zwevende deeltjes komen bij inademing diep in de longen terecht. Grotere deeltjes worden door de neus vastgehouden en uitgescheiden via het slijmvlies. Ziekten die daardoor kunnen ontstaan of verergeren zijn hart- en longziekten, [bronchitis](#) en [astma](#). Er is de laatste tientallen jaren een algemene verhoging vastgesteld van het aantal ademhalingsaandoeningen (CARA) bij jonge kinderen en steeds vroeger moeten 'puffertjes' worden voorgeschreven. Naar schatting stierven in Nederland in 2004 1700 tot 3000 mensen vroegtijdig door de acute effecten van het inademen van fijn stof. De langetermijneffecten omvatten nog een groter aantal mensen. Men ziet door fijn stof tevens een toename van luchtwegklachten, hoesten, benauwdheid, verminderde longfunctie en meer ziekenhuisopnames. Enkele risicogroepen zijn extra gevoelig voor fijn stof, bijvoorbeeld ouderen, kinderen en mensen met luchtwegaandoeningen. Echter, uit de milieujaarbalans 2005, van het RIVM, blijkt dat er **voor fijn stof géén veilige ondergrens** is. Wat dat betreft is fijn stof te vergelijken met asbest en radioactieve straling, waarvoor ook geen veilige ondergrens bekend is.

Deze negatieve gevolgen van fijn stof moeten bestreden worden. Aan de bron. Niet voor niets zijn de nieuwe Europese richtlijnen strenger en worden er internationaal meer maatregelen genomen om fijn stof terug te dringen.

Bij het indelen van fijn stof in soorten wordt er onderscheid gemaakt tussen grootte van de deeltjes, primair en secundair fijn stof en de bron.

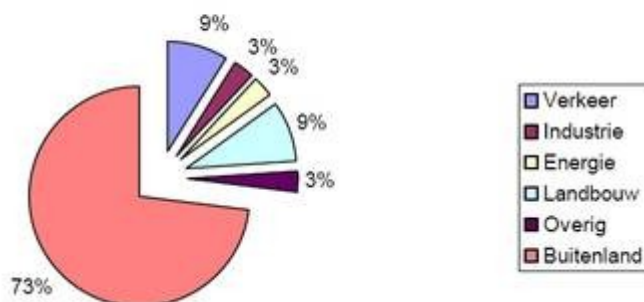
Onderscheid in grootte:

- PM10, deeltjes met een aërodynamische diameter kleiner dan 10 [micrometer](#). PM is hierbij de afkorting voor "*particulate matter*".
- PM2,5, deeltjes met een aërodynamische diameter kleiner dan 2,5 micrometer
- Deeltjes kleiner dan 0,1 micrometer (ultrafijn stof)

Onderscheid in primaire en secundaire deeltjes:

- Primair fijnstof; ontstaat door wrijving. Voorbeelden zijn het malen van stoffen in de industrie (zoals de mengvoeder- of chemiebedrijven), het remmen van [vervoermiddelen](#), de wind (die deeltjes van gebouwen of rotsen afschuurt) en de verbranding van [fossiele brandstoffen](#) (aardolie, aardgas en steenkool).
- Secundair fijn stof; ontstaat als moleculen van verzurende stoffen als [stikstofoxiden](#) (NO_x), [zwaveldioxide](#), (SO_2) en [ammoniak](#) (NH_3) zich verbinden tot zouten. Deze kunnen zich ook aan primaire deeltjes hechten.

Bronnen voor PM10 in Nederland

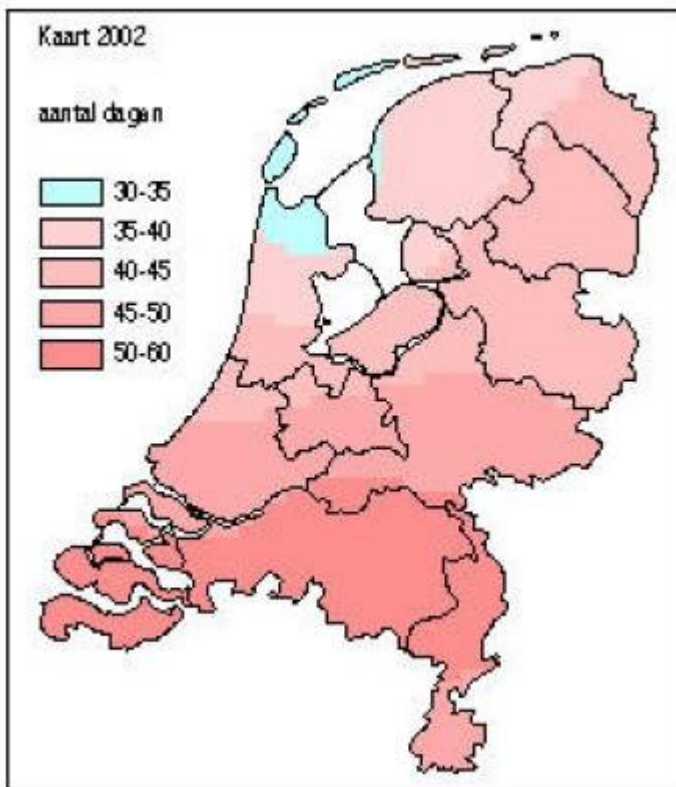
Onderscheid in bronnen van fijn stof in Nederland in 2002 (zie ook figuur, afkomstig van de website van het ministerie van VROM)

Onderscheid in bronnen:

- uitstoot door het verkeer, bijvoorbeeld [roet](#) uit [dieselmotoren](#). Daarbij tellen ook dieselmotoren in (zee)schepen en locomotieven mee;
- uitstoot door de landbouw;
- uitstoot door de industrie;
- uitstoot door elektriciteitscentrales;
- uitstoot uit woningen, bijvoorbeeld door een [open haard](#), een [houtkachel](#), een [allesbrander](#), de [barbecue](#) alsmede door [sigarettenrook](#);
- afkomstig van natuurlijke bronnen, bijvoorbeeld [zeezout](#), of stof vanuit de bodem.

Het fijn stof in de lucht boven Nederland komt voor het grootste deel uit een naburig land, maar toch produceert Nederland meer fijn stof dan dat het fijn stof uit andere landen ontvangt. Het gebied van Londen, Amsterdam, Rotterdam, Antwerpen en het Ruhrgebied is te zien als de ergste bron van vervuiling in Europa. In Nederland zijn de concentraties fijn stof vooral verhoogd binnen 100 meter van een drukke [snelweg](#), of binnen 50 meter van een drukke stedelijke weg. Door bijzondere weersituaties treedt regelmatig overschrijding van de acceptabele fijnstofwaarden op in gebieden waar onder normale omstandigheden geen overschrijding gemeten kan worden.

Uit onderstaand kaartje blijkt, dat (onder andere) het gebied waartoe Noord-Limburg (Horst aan de Maas) behoort, te maken heeft met de meest risicovolle situatie (rode band). Indien de effecten van alle projecten als in de brief genoemd, met betrekking tot de emissie van fijn stof, opgeteld worden bij deze ontwikkeling, ontstaat een nog dramatischer beeld.

De normering voor fijn stof is afkomstig van de EU. In 2005 mag het daggemiddelde van fijn stof niet het niveau van 40 microgram per kubieke meter overschrijden over een heel jaar. Per individuele dag mag 50 microgram per kubieke meter niet overschreden worden, maar dit mag slechts 50 dagen per jaar voorkomen. In 2010 worden deze normen aangescherpt zoals aangegeven in onderstaande tabel:

	Fase 1 1 januari 2005	Fase 2[^] 1 januari 2010
Jaargemiddelde	40 µg/m ³	20 µg/m ³
Daggemiddelde (24-uur) met aantal overschrijdingen per jaar	50 µg/m ³ 35	50 µg/m ³ 7

[^] is een indicatieve waarde. (Bron: Ministerie van VROM)

TNO (Luchtkwaliteit en Klimaat) heeft onlangs vastgesteld, dat de ministeries van VROM en Verkeer, onder druk van de bouwsector, de berekeningen voor fijnstofwaarden in Nederland zodanig veranderd hebben dat de conclusies gunstiger uitvallen voor bouwprojecten. De ministeries hebben waarden berekend op een hoogte van 4 meter, waar een hoogte van 1,5 meter (de hoogte waarop een kind ademt) gebruikelijk is. De jaarlijkse luchtvervuilingskaarten van het RIVM blijken steeds schoner te worden, mede als gevolg van deze veranderende rekenmethodes. Volgens Verkeer en Waterstaat is geen druk uitgeoefend op de onderzoeksinstituten om lagere waarden te berekenen. “Wel hebben de betrokken ministeries hen aangespoord tot het nadenken en versneld uitwerken van de juiste methoden en berekeningen, omdat de luchtkwaliteitsproblemen vragen om een spoedige aanpak”. (Bron: Volkskrant)